

түсиникли болған [8:37]. *Әкең мурап болғанша, жериң ой болсын* нақылы бурынғы ўақытлары дийханшылық ушын суў әспек болып, оны гезек пенен суў белистирип бериўши хәмелиндеги мураплар шешип отырған. Бундайда әкеси мурап болса да, жери бийик болса, суў шықпай жерин суўғара алмай қалған. Ал, жери ойлар азғана ўақыт ишинде жерин суўғарып алған. Бул нақыл аўыспалы мәниде бүгинги күнде тамыр-таныслық пенен ис питкериўге урынғаннан, талабың орынлы болып, қәтересиз-ақ питирген абзал деген мәниде де қолланылады. *«Пышықтың жуўырғаны топанханаға дейин»* нақылы әдетте, пышық үйден шығып жуўырған ўақытта бирден пәт пенен жуўырады. Бирақ, узакқа бармай-ақ тоқтайды. Бул нақыл айырым адамлардың шамасы келмейтуғын иске қол урып, оны демде таслап кететуғынына байланысly айтылады. *«Үш қой – бир сом»* мақалы үш қойдың арзымаған бағаға ийе екини, бул мақал хеш нәрсеге басын аўыртпайтуғын, барып турған бийпәрўа адамға берилген баха сыпатында қолланылыўын көриўимизге болады.

Жоқарыда көрип өткенимиздей, мәнилик өзгерис-

Әдебиятлар

1. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию. –М.: «Прогресс», 1993. –С.656.
2. Нажимов П.А., Матжанова А.Ж. Тил билимин изертлеўде антропоцентристлик парадигма // ӨзР ИА ҚҚБ Хабаршысы. – Нөкис: 2021, № 4., 184-186-б.
3. Nadim H.M. Etnolingvistika va etnografik leksika haqida. // Молодой ученый. – М.: 2019, - №28 (266). 147-149-б.
4. Адилова Г. Этнолингвистика (көмекші қурал). – Нөкис: 2008, 80-б.
5. Юсупова Б.Т. Қарақалпақ тилиндеги фразеологизмлердиң фоностилистикалық анализи. Монография. –Нөкис: «Қарақалпақстан», 2022, 168-б.
6. Сағидолла Г.С. Түркі-моңғол дүние бейнесиниң тилдік фрагменттері. –Астана: «Сарыарқа», 2011, 304-б.
7. Abdinazimov SH., Tolibayev X. Lingvokulturologiya. –Nökis: «Qaraqalpaqstan», 2020, 140-б.
8. Айымбетов Қ. Халық даналығы. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 1988, 491-б.

РЕЗЮМЕ. Бу илимий мақалада этнолингвистик йўналишда тил масалалари маданият, халқ урф-одатлари, ишончлари билан боғлаб ўрганиш ҳақида сўз юритилади. Фразеологизмлар ва нақл-мақолларда этноснинг олам ҳақидаги тушунчалари, тилда ўзига хослиги билан дунёнинг тиллик образини яшашда кўчма маънолар яширингани этнолингвистик кўзқарашда исботланган.

РЕЗЮМЕ. В данной статье идёт речь об изучении проблем языка в этнолингвистическом ракурсе в тесной связи с культурой, обычаями, традициями и верованиями народа. С этнолингвистической точки зрения доказано, что во фразеологизмах, пословицах и поговорках кроются представления народа о мире.

SUMMARY. This article deals with the study of language problems from an ethnolinguistic perspective in close connection with the culture, customs, traditions and beliefs of the people. From an ethnolinguistic point of view, it has been proved that phraseological units, proverbs and sayings contain people's ideas about the world.

I.YUSUPOV TİN PROZALIQ SHİĞARMALARINDA DINAMIKALIQ FEYILLERDİN ÖZGESHELIGI

J.U.Shaniyazov – filologiya ilimlerinin kandidati

ÖZMKÖMI Nökis filiali

Tayanch soʻzlar: feʼl, leksika–semantika, tasniflash, xususiyat, lingvistik, sifat, dinamik feʼl.

Ключевые слова: глагол, лексика–семантика, классификация, особенность, прилагательный.

Key words: verb, lexico-semantics, classification, feature, adjective.

Tildin sözlik sostavındağı hárbir sózdin leksika – semantikalıq ózgesheligi sol sózdin obyektivlik leksikalıq mánisi arqalı konkretlesedi. Máselen, atlıqlardıń leksikalıq mánisi zat yamasa zatlıq mánidegi uǵımlardı, kelbetliktiń leksikası zattın túr-túsi, reńi, tulǵa, sapa t.b belgilerin, sanlıq zattın muǵdarın, ráwısh is-hárekettiń isleniw ornın, waqtın t.b belgilerin, feyiller zatlardıń is-háreketin bildiredi. Demek, tildin leksikalıq birlikleri semantikalıq jaqtan bir-birinen ajralıp turadı. Sózlerdin bul sıyaqlı leksika-semantikalıq ózgeshelikleri leksikalıq birliklerdi sóz shaqaplarına klassifikaciyalawda tiykarǵı belgilerdin biri retinde qaraladı.

Feyiller tiykarınan, ulıwma háreket bildiriwshi sóz shaqabı dep atalǵan menen, onıń leksika-semantikalıq otentkileri júdá keń.

I.Yusupovtin prozalıq shıǵarmalarında feyiller birneshe leksika-semantikalıq ózgesheliklerge iye bolǵan halda tómendegishe qollanılǵan.

Feyiller hár qanday predmettin qubılıslardıń is-háreket, qıymıl, jónelis (dinamikasın) hám taǵı basqa belgilerin bildiredi. Al, basqa sóz shaqaplarında bunday dinamikalıq qubılıs joq. Biraq feyil sózlerdi basqa da mánili sóz shaqaplarına salıstırıp qaraǵanımda, ol kóbinese atlıqlarǵa baylanıslı qollanıladı.

Feyillerdin leksika-semantikalıq belgisi, funkciyası atlıq sózler arqalı konkretlesedi.

лерди биз ҳар бир нақыл-мақалда байқаймыз. Этностың дәреткен сөз байлығы бүгинги әдебий тилде, тәлим-тәрбияда әҳмийети оғада үлкен. Этнолингвистика усындай қубылыслардың мәнисин, келип шығыўын түсиндиндириўге ҳәркет етеди.

Дүньяны таныўдың қуралы – тил, оның ишки мазмуны менен идеясы, философиялық көзқарастан қарағанымызда этностың өмир сүриўиндеги олардың дүнъятаныў ҳәркети арқалы дәреткен қунлы мийнетлерин мойынлаў болып табылады. *Жеке миллет* – адамзаттың өзине тән өзгешеликлерине ийе бир бөлеги, ал *миллет мәденияты* адамзат мәдениятының сол өзине тән өзгешеликлерин танытатуғын формасы. В.Гумбольдтың пикиринше: «тил – адам менен қоршаған ортаны жалғастырыўшы буўын, тилге «халықтың руўхы» менен мәденияттың белгисине – ишки форма тән деп, бул қағыйда оның философиялық лингвистикалық бағдарламасының тийкарын қурайды. Соннан халық тилин, халықтың руўхын, тәбиятын, болмысын танып билиў қуралы тил екени илимде айрықша мәниге ийе бола баслаған.

Атлықлар лексика-семантическая жақтан предметлердин, табиғат қубылыстарын атамасын bildirсе, feyillerde dinamikalıq qásiyet tın.

Biz I.Yusupovtin prozalıq shıǵarmalarında qollanılǵan dinamikalıq feyillerdi tómendegishe bólip qarastırdıq.

1. Qıymıl – háreket feyilleri
2. Sóylewge baylanıslı feyiller
3. Eliklew feyilleri.

1. *Qıymıl – háreket feyilleri.* Bul mánidegi feyiller ulıwma háreketin, qozǵalıstın bir orınnan ekinshi orıńǵa ótiwin bildiredi.

Mısalı: Baydın ózine mámleketlik salıq hám paxta planı *salınıp*, jar boyındaǵı kópten egin egilmey jatırǵan bozǵa *kóshirip jiberildi* (11- bet).

Mısalda «*salınıp*» hám «*kóshirip jiberildi*» degen eki feyil sóz ushırasadı.

«*Salınıp*» feyili ulıwmalıq qıymıl–qozǵalıstı bildirсе, «*kóshirip jiberildi*» qospa feyil qıymıl–háreketin belgili bir obyektke yaǵnıy misalda kórsetilgen «*bayǵa*» qaratilǵanın bildiredi.

Mısalı: Al, háwlısi sonnan beri kooperativ keńsesine hám skladaına *aynalǵan edi* (12-bet).

«*Aynalǵan edi*» qospa feyili keńisliktegi qıymıl–qozǵalıstın ulıwma bet-alıs, baǵtın bildirip kelgen.

Mısalı: Jıynalısqı aldın dalada kútip otırıwǵa tuwra keldi (12-bet).

Mısaldağı dıqqatqa alınğan qospa feyil tamamlanğan türde kelip, háreketin belgili obyektke qaratılğanın, yaǵnıy «*Toz aǵzalarına*» baylanıslı qollanılğan.

Mısalı: «*Temir qos*» mine degen at ya ógiz qostın aydaytuǵın jerin bir ózi súredi eken (12-bet).

Mısaldağı «*temir qos*» sózi arqalı «traktor» túsiniǵı ańlatılıp, «*súredi eken*» qospa feyil tek usı traktordın háreketin bildiredi.

Mısalı: bizge de berer edi, álbette *jábdilessek* (12-bet).

Bara-bara *kolxozlasamızda* (13-bet).

Bundağı «*jábdilessek*», «*kolxozlasamız*» feyilleri bir neshe adamlar tárepinen iske asırılatuǵın qıymıl- qozǵalıstı bildiredi.

Mısalı: Seydan aǵanıń altınshı babası ata jurtı Türkistannan kelgende bul gewishtı jańa tiktirip kiyip shıqqan eken (16-bet).

Mısaldağı tórt sınıardan ibarat qospa feyil qıymıl, is-háreketin belgili bir obyektke-gewishke qaratılğanın bildiredi.

Mısalı: Hayallar da urshıǵın qoyıp, ernin tislesip, betin barmaları menen osa basladı (17-bet).

Mısalda dıqqatqa alınğan feyiller adamlardıń qıymıl- qozǵalıstı bildiredi.

Asirese, «*osa basladı*» feyiliniń ornına «*betin sızdı*» feyili menen almasıruǵa da boladı.

«*Osıw*» feyili ókpeni osıw (sıǵıw, sıǵımlaw) túrinde dál mánisti berse, gúrriniń tilinde bul mánisten ózgeshelew mánini bildiredi, tásirshenligin arttırıp jumsalǵan.

Mısalı: Onıń görin esaplaysań ba? (17-bet).

Bul feyil adamnıń háreket, halatın bildirip kelgen.

Mısalı: Ótken gúzdegi tulıp qılarman dep qoyǵan baspaq terimdi de gewishińe jamap qurttıń (17-bet).

Bul feyil adamnıń qıymıl-qozǵalıstına baylanıslı semantikalıq ózgeshelikke iye.

Mısalı: Áste qıymıldap, qorqqanday, gibirtiklenip júredi (23-bet).

Bunda astı sızılǵan feyiller qıymıl háreketin belgili obyektke qaratılğanın bildiredi.

Mısalı: Seydan on eki jıldan berli óz ómirinde arttırǵan usı gewishin *súyrep jur* (21-bet).

«*Súyrew*» feyili ádette, «*otındı súyrew, kórpesheni súyrew*» t.b. sózlerge baylanıslı qollanıladı. Al, «*gewishin súyrew*» - bul semantikalıq jaqtan «*kiyiw*» feyili menen mániles.

Gúrriniń tilinde gewishke baylanıslı feyil sóz arqalı onıń tásirshenligi arttırılıp berilgen.

Mısalı: Künge pisken mıs ireńli bet almalarına deyin qalın buwrıl *saqal qaplaǵan* (20-bet).

«*Saqal qaplaǵan*» qospa feyili adamnıń halat procesin bildiredi.

Mısalı: Qalın qasları qabaǵınıń üstinen *salbırıp*, shúńireygen kózlerin pútkilley *kómiw turadı* (20-bet).

Mısaldağı qastıń *salbırıp* hám kózdi *kómiw turıwı* bul adamnıń háreket-halatın bildiretuǵın feyiller. Tiykarınan, «*kómiw*» feyili geshirdi uraǵa *kómiw*, taslandını *kómiw*, degeni *kómiw* t.b. túrinde qollanılwı jiyi ushırassa da, «*qastıń kózdi kómiwi*» túrinde ayılmaydı. Bunda «*kómiw*» sózi dáslepki mánisinen ajırasıp qollanılgan.

Mısalı: Qaniyaz úzliksiz *qaltırıp, artına qarar edi* (23-bet).

Dıqqatqa alınğan feyiller adamǵa baylanıslı onıń qıymıl-háreketin, halatın bildiredi.

Mısalı: Paqırbay buylıǵıp, atına qattı-qattı qamshı *tartıp jiberdi* (26-bet).

Mısallardaǵa «*buwlıǵıp*» feyili adamǵa baylanıslı halatı bildirse, «*qamshı tartıp jiberiw*» adamnıń atqa baylanıslı háreketin bildiredi.

Mısalı: Úy-jayı bar diyqanlar da onıń xızmetinen *qashıp qutıl almatuǵın edi* (qw-bet).

Mısallardağı tórt sınıarlı qospa feyil qıymıl-qozǵalıstıń bet-alıs, baǵıtın bildirip kelgen. Mısalı: qarrı qańıltaq erde,

kók qasqanıń ústinde *awırıp otırıp*, joǵanı *súrip kiyatır* (37-bet).

Mısaldağı «*awırıp otırıp*» qospa feyili adamnıń háreket-halatın bildirse, «*súrip kiyatır*» onıń qıymıl-qozǵalıstı bildiredi.

Álbette, «*súriw*» feyili «*jerdi súriw*», «*atızdı súriw*» bolıp ta qollanıla beredi. Al, «*jorganı súriw*» feyili «*attı shawıp qumardan shıǵıw*» degen mánide qollanılıp, qıymıl-qozǵalıstı mánisin bildiredi.

Mısalı: Ol hawadan bir nárses uslaw ushın qarmalanıp atırǵanday, qolın *erbenlete berdi* (36-bet).

Bul feyil adamnıń keńisliktegi ulıwmalıq qıymıl-qozǵalıstı ańlatıp jumsalǵan.

Mısalı: sol gezde Seydanniń qolındaǵı kók qasqa at *gúldir etip kisnep*, qaptalǵa *qaymıqtı* (34-bet).

Mısalda keltirilgen «*at gúldir etip kisnep*» feyili leksika-semantikalıq mánisi boyınsha biologiyalıq processlerge yaǵnıy janlı haywannıń (jılqınıń) háreketine baylanıslı qollanılgan.

Kisnew tek atqa ǵana tiyisli feyil, ol adamǵa yamasa basqa haywanlardıń halatına tán emes. Al, «*qaymıqtı*» feyili adamǵa baylanıslı háreket, qıymıl-qozǵalıstı bildiredi. Mısalda haywannıń (jılqınıń) háreket, qıymıl-qozǵalıstı bildirip jumsalǵan.

Mısalı: Endi onı qanday bir belgisiz kúsh esikke qaray *súyredi* (30-bet).

Bunda «*súyredi*» feyili háreketin bir orınnan, ekinshi orıńa ótiwin, bet alıs-baǵıtın ańlatıp kelgen.

Mısalı: Jigit qorıldısın *dawam etti* (38-bet).

Bul mısaldağı feyil adamnıń uyıqlawdaǵı háreket-halatın ańlatadı.

Mısalı: Baydıń jeri hám isi baslı mal-múlki *xatlanıp*, kooperativ *qarawına berildi* (22-bet).

Mısaldağı feyil sózler qıymıl-háreketin belgili bir obyektke (jer hám mal-múlke baylanıslı) bolǵan qıymıl-qozǵalıstı mánisin bildiredi.

Mısalı: Bir kúni Seydan ǵarrı ádetten tıs *erte oyandı* (38-bet).

Bul qospa feyil adamnıń háreket-halatın ańlatadı.

Mısalı: Ǵarrı állen waqta *ózine keldi* (38-bet).

Bul mısal adamnıń háreket-halatın bildiredi.

Mısalı: «*Til jaǵın tasqa*» - dedi Seydan ǵarrı jolawshılardıń izinen *sıǵalap* (33-bet).

Bul mısaldağı feyil adamnıń háreket-halatın bildiredi.

2. *Sóylewge baylanıslı feyiller.* Mısalı: Qant-shaydı Toz aǵaları ortasında bólistiriw jóninde aldın ala *keńesip otır edi* (14-bet).

«*Keńesip otır edi*» qospa feyili adamlar arasındaǵı óz-ara qarım-qatnas nátiyesindegi háreketi.

Mısalı: Birese pálen awıldaǵı tólsenhe bay jer mülkenin birotala *marhum etilip, kóshirip jiberipti desedi* (13-bet).

Bul mısallardaǵı keltirilgen qospa feyiller adamlardıń sóylewi, boljap pikir aytıwı bolıp esaplanadı.

Mısalı: Sońın ala bul Usenniń ata-anası tárepinen qoyılǵan atınan da beter *awızǵa alınıp ketti* (11-bet).

Mısaldağı dıqqatqa alınğan feyillerdi dara-dara «*alınıw*», «*ketiw*» dep tallaǵanda qıymıl-háreket leksika-semantikalıq topardaǵı feyildi bildiredi.

Al, mısaldağı «*awızǵa alınıp ketiw*» sózi arqalı kópshiliktiń «*sóz qılıwı, aytıwı*» degen túsiniq payda boladı.

Mısalı: Hayallar oǵan «*Pańqıldaq qaynaǵa*» dep *at berdi* (14-bet).

«*Beriw*» feyili leksika-semantikalıq mánisi jaǵınan qıymıl-háreketi bildirse, «*at berdi*» feyili usı dáslepki mánisinen awısıp sóylew feyilin bildiredi.

Mısalı: Gúlxatıysha óziniń qızlarǵa tán bolmaǵan iri jáne ótkir dawısı menen bir jaǵdaydı *túsindirip atır* (24-bet).

Bul qospa feyil háreketin iyesi tárepinen basqa jaǵdaydı túsindiriwı, aytıwı sóylew feyili bildiredi.

Mısalı: Gúlxatıysha óz qońsısı Seydan ġarrınıń Tozǵa kiriwge qayıp *úgitlegenin*, biraq ele kóndire almay júrgenligin *qızıw túrde aytadı* (15-bet).

Bunda «úgitlegenin», «*qızıw túrde aytadı*» feyilleri Gúlxatıyshanın sóylewin bildiretuǵın feyil sózler.

Mısalı: Paqırbay márdikarda júrgen waqtında úyrengen azıń-awlaq russha sózlerin aralastırıp *sóyleytuǵın edi* (15-bet).

«*Sóyleytuǵın edi*» qospa feyili leksika-semantikalıq jaqtan sóylew feyiliniń toparına kiredi.

Mısalı: Úsen pańqıldaq saqalın sıypap *quwaqılana tústi* (17-bet).

«*Tústi*» feyili jeke turganda baǵıt-baǵdar mánisindegi háreketi bildiredi.

Al, bul feyil «*quwaqılana*» feyili menen dizbeklesip, leksika-semantikalıq jaqtan sóylew feyiliniń toparına ótken.

Mısalı: Sizlerge Seydan aǵanıń sol ataqlı gewishi jóninde bir qızıq *aytıp bereyin* (17-bet).

«*Ayıtıp beriw*» qospa feyili sóylew feyiline kiredi.

Mısalı: «Gedeyler húkimeti» dep *gúbirlendi* ol (23-bet).

Bir diyqan joldasına *sóylep baratır* (ǵw-bet).

Mısallardaǵı «*gúbirleniw*», «*sóylep baratır*» feyilleri leksika-semantikalıq jaqtan sóylew feyilleriniń toparına jatadı.

Mısalı: Húkimet Seydan ġarrınıki *deydi-aw* – dedi bir diyqan *kúlimlep* (26-bet).

Mısaldaǵı «*deydi*» feyili sóylew feyiline, al «*kúlimlep*» feyili adamnıń háreket-halat feyiline kiredi.

Mısalı: - Ha kórgensiz ġarrı iyt, - dep *baqırıp* tislerin *qayrap* (34-bet).

Diyqanlarǵa qolın bılǵap *baqırǵısı*, olar menen birge *ketkisi keldi* (38-bet).

Mısallardaǵı «*baqırıp*» feyili leksika-semantikalıq jaqtan sóylew feyiline, al «*qayrap*» feyili dene sezimine baylanıslı háreketi bildiredi.

Mısalı: Sizlerge Seydan aǵanıń sol ataqlı gewishi jóninde bir qızıq *aytıp bereyin* (28-bet).

«*Ketkisi keldi*» qospa feyili háreket, qıymıl-qozǵalıstı ańlatadı.

3. *Eliklew feyilleri*. Bul topardaǵı feyiller semantikalıq jaqtan tábiyat qubılıslarındaǵı kórinis hám seslerge, adamnıń yamasa basqa janlı hám jansız zatlardıń sırtqı kórinis hám seslerine eliklew mánisindegi is-háreket

processlerin bildiredi. Mısallar:

Paqırbay onı jaqtırmay, teris qarap, *shońqaya qaldı* (16-bet).

Bir hayal urshıǵına *súyenip, sısq-sısq kúldi* (18-bet).

Onıń murtları *jıbırlap*, qolları *dirildey basladı* (34-bet).

Biraq qápelimde júweriniń ekinshi jaǵındaǵı soqpaqtan *ǵawırılı shıqtı* (28-bet). Bir waqıtta sırtta *ǵawırılı shıqtı* (29-bet).

Biraq jol ashılǵan suw muzdı *jemirip*, qápelimde *ǵúwley jónelgende*, Seydan aldındaǵı muzǵa *túse almay*, suwǵa *ǵúmp etti* (31-bet).

Birinshi mısaldaǵı «*shońqaya qaldı*» feyili adamnıń kórinisn bildiretuǵın háreket.

Al, «*sısq-sısq kúliw*» feyili bolsa adamnıń kúlkisiniń ózine tán seske iye bolıwı hám onıń adamnıń «*kúliw*» psixologiyalıq sezimi menen birge dizbeklesip bir háreketlik, eliklew mánisin ańlatıwı kórinedi.

Ushinshi mısaldaǵı «*murtları jıbırlap*» feyili adamnıń dene sezimine baylanıslı háreketi bildirse, «*dirildey basladı*» feyili adamnıń psixologiyalıq halatınıń kórinislik háreketin bildiredi.

Bul feyil leksika-semantikalıq mánisi boyınsha eliklew feyiliniń toparına kiredi.

Tórtinshi mısaldaǵı «*ǵawırılı shıqtı*» feyili adamnıń seske baylanıslı eliklew háreketin bildiredi.

Sońǵı mısaldaǵı «*ǵawırılı shıqtı*» feyili adamnıń seske baylanıslı bolǵan qrzǵalıstı háreketi bildiredi.

Usı mısaldıń quramındaǵı «*ǵúwley jóneliw*», «*ǵúmp etiw*» adamnıń seske baylanıslı «*ǵúw*, «*ǵúmp*» seslik eliklewishleri arqalı eliklew háreketin bildiredi.

Mısaldaǵı «*muzǵa túse almay*» qospa feyili adamnıń ózi tárepinen ámelge asırılátuǵın qıymıl-qozǵalıstı bildiredi.

Gúrrinde ǵáplerdiń qurılıwında, onıń quramında leksika-semantikalıq jaqtan bir toparǵa kiretuǵın feyil jumsalıp qoymay, bir neshe mánilik toparlarǵa kiretuǵın feyiller ushırasadı.

Olar birinshi leksika-semantikalıq topardan ańlatatuǵın mánisi boyınsha ekinshi topardaǵı feyiller qatarına ótip te otradı.

Joqarıda kórip ótkenimizdey, onday feyiller eliklew feyillerinde de kóplep tabıladı.

Juwmaqlap aytqanda, feyiller hám onıń leksika-semantikalıq tábiyatı hár tárepleme izertleniwi kerek.

Ádebiyatlar

1. Қутлымұратов Б. Хәзирги қарақалпақ тилинде атауыш феёллер: Филол. илим. канд. дис. ... - Нөкис: 1963.
2. Муталлибов С. XI аср ёзма ёдгорликлариди феёл категорияси. – Тошкент: «Фан», 1975.
3. Насыров Д.С. Қарақалпақ тилинде келбетлик феёл хэм оның синтаксислик хызмети: Филол. илим. канд. дис. ... автореф. – Нөкис: 1954, 20-б.
4. Юсупов И. «Тумарис хэм баска да поэмалар» (қосықлар хэм поэма). – Нөкис: 1974.
5. Юсупов И. Өмир саған ашықпан. – Нөкис: 1999.
6. Юсупов И. Ғарры туттағы гүз. – Нөкис: 1963.

РЕЗЮМЕ. Мақоллада I.Yusupovning asarlarida qo'llanilgan fe'llar tahlil qilingan. Fe'llar leksik-semantik jihatdan o'z ichida bir necha guruhlarga ajratilgan va ma'nosi bo'yicha tahlil qilingan, hikoya tilidagi fe'llar misollar orqali ko'rsatib berilgan.

РЕЗЮМЕ. В статье анализируются глаголы, используемые в произведениях И.Юсупова. Глаголы лексико-семантически классифицированы на несколько групп и проанализированы по их значению. Примеры анализированы на основе глаголов в нарративном языке.

SUMMARY. The article analyzes the verbs used in the works of I. Yusupov. Verbs are lexical-semantically divided into several groups and analyzed according to their meanings. The verbs in the narrative language are shown on the examples.